

Sajtóközlemény

Elkészült a premontrei monostor új tetőzete

2025 november

2025 márciusában megkezdődött az ipolysági középkori premontrei monostor romjaiból kiépített barokk épület helyreállítása. A beruházás célja a műemlék rehabilitációja, a középkori eredetű épület megmentése, majd benne a modern turizmus igényeire szabott, a premontrei és a jezsuita szerzetesrend történetét bemutató interaktív kiállítás kialakítása.

Az épület beruházást megelőző állapota azonnali beavatkozást igényelt, a megmaradt tetőhéjzat és a tetőzet faszerkezete a sok évtizedes karbantartási hiány miatt omladozott, a beázások miatt az egykori premontrei, majd jezsuita épület szerkezete statikailag instabillá vált. A beázás a háromszintes, ácsolt, fa szerkezetű belső magtértérben is jelentős károkat okozott. A vakolat a homlokzatokról teljesen hiányzott, a falakon repedések keletkeztek, sok helyen sókiválás volt tapasztalható.

Az felújítási munkálatok során mostanra elkészült a közel 700 négyzetméter alapterületű épület szerkezeti helyreállítása.

A menthetetlen tetőszerkezet elbontásával látványos szakaszba ért a kivitelezés. Első lépésként szakkivitelező elbontotta a pala héjalást, ezek után megkezdődött a monostor belső szerkezeti faanyagának terv szerinti cseréje, pótlása. Ahol lehetséges volt, ott az eredeti faanyag felhasználásával, vagy máshol kibontott anyag beépítésével történt a pótlás. Ezzel egyidejűleg elkészült a falak tetején a falegyen, valamint a szarufák megtámasztását szolgáló talpszelemenek is a helyükre kerültek. A sérült parkányzat pótlása elkészült.

Ezen munkálatokat követően megkezdődött az új tetőszerkezet ácsolása. A barokk kori tartószerkezet épségben maradt fa anyagai maradéktalanul visszaépítésre kerültek az előzetesen számozással biztosított pozíciójukba. Ezen anyagok kiegészítésre kerültek az eredetivel megegyező fafajtából készült új, első osztályú minőségű fűrészárúval.

Elkészült a tartószerkezetre és a körítő főfalakra támaszkodó tetőszerkezet. Az így kivitelezett tartó- és tetőszerkezetbe 178 m³ épületfa került beépítésre, amelynek mintegy 89 tonna a súlya. A tetőzet – az eredetivel megegyező módon – egyszerű sátozottós építésnek megfelelően készült el. A tetőszerkezet újjáépítéséhez összesen 4.600 folyóméter lécezés került felhasználásra. A műemléki előírásoknak megfelelően elkészült tetőzetet ma 26.250 tonna súlyú, 525 m² felületű hódfarkú cserép díszíti.

Következő lépésként az „Ipolysági Premontrei Prépostság Látogatóközpont” állandó kiállításának helyt adó galéria szintek és a hozzájuk szervesen kapcsolódó belső lépcsők megépítése kerül napirendre.

Az épület helyiségeinek padló-rétegre munkálatait is a már beázásmentes állapotban lehet elkészíteni. Sor kerül a homlokzati nyílászárók restaurálási munkálatai közül a kőkeretek

szerkezeti megerősítésére és a főkapu teljes restaurálására. A beruházás által az épület a műemléki és restaurátori kutatásokkal igazolt eredeti, impozáns megjelenéssel születik újjá.

A ma látható barokk kori magtár az egykori, 13. században román stílusban emelt, majd a 15. században gótikus stílusban kibővített premontrei prépostság alapjaira épült rá, jelentős részben a kolostor középkori falait is felhasználva. A premontrei szerzetesek kerengőjének a mai falakba beépített, alapvetően épségben megmaradt gótikus, csúcsíves árkádjai a közelmúlt régészeti és falszövetkutatásai során kerültek feltárára. Eme impozáns árkádívek ihlették az Ipolysági Premontrei Prépostság Látogatóközpont arculati logóját is, amelyet a kiállítási installációkon és az ajándéktárgyakon is felfedezhet a látogató. A kiállítás színvilága, grafikai arculata a premontrei rend színeihez illeszkedő világoskék, arany és fehér árnyalatokat követi.

A fejlesztés befejezése után megnyíló Ipolysági Premontrei Prépostság Látogatóközpontban az élmény „hazavihetőségét” változatos kínálatú ajándékbolt biztosítja majd. Az ajándéktárgyak széles köre a megújult műemlék arculatába illeszkedő arany, világoskék, fehér, és barna színekben, elegáns kivitelben, a monostor egyik gótikus árkádját ábrázoló logóval ellátva várja majd a látogatókat. A kínálatban mindennapi használathoz jól illeszkedő tárgyak, toll, napszemüvegtörlő-kendő, kulacs, bögre, kulcstartó és más márkázott ajándéktárgyak lesznek kaphatóak, izgalmas, a kiállításban látottakat meglevenítő kreatív motívumokkal ellátva. A kiállítás mondanivalóját kiegészítő, ismeretterjesztő könyvek, Ipolyságot és a térséget bemutató, kitekintő jellegű kiadványok is szélesítik a kínálatot. A gyermek és ifjúsági programok alkalmával, valamint a múzeumpedagógiai foglalkozásokon használt, a kiállításban látottak elmélyítését segítő képes füzetek és játékok az ajándékboltban szintén beszerezhetőek lesznek egyéni vendégek számára is.

Az ajándékbolt teret enged majd ipolysági és környékbeli termelők minőségi kézműves portékáinak a bemutatkozásához, árusításához, így tradicionális helyi termékek, szörpök, mézek, lekvárok, szappanok és idényjellegű élelmiszerek, például fűszerek, valamint egyedi készítésű textil- és iparművészeti áruk is megjelennek az ajándékbolt polcain.